

OBSAH

PŘEDMLUVA	13
PÉČE O DÍTĚ (J. Houšťek a J. Kotzmannová)	15
Organizační a odborné řízení	18
Úkoly péče o dítě	22
Ambulantní péče o dítě	26
Úkoly obvodního dětského lékaře	28
Dispenzární péče	32
Školní zdravotní služba	39
Kurativní péče a návštěvní služba	43
Veřejně prospěšná činnost a spolupráce s ostatními resorty	44
Dětská oddělení nemocnic	47
Jesle	49
Kojenecké ústavy a dětské domovy pro děti do tří let	51
Dětské léčebny	52
Dětské ozdravovny	53
Denní (týdenní) sanatoria (stacionáře) pro děti	53
Výzkum v pediatrii	54
Další úkoly péče o dítě	54
SOCIÁLNÍ VÝVOJ DÍTĚTE A JEHO PROBLÉMY V PEDIATRII (J. Du- novský)	56
Postavení dítěte ve společnosti z hlediska historického	56
Socializace dítěte	58
Rodičovství, jeho význam a právní zajištění	62
Rodina ve vztahu k dítěti	67
Poruchy funkce rodiny ve vztahu k dítěti	72
Zásah do práv rodičů v pediatrii	91
CHRONICKY NEMOCNÉ DĚTI A DĚTI OHROŽENÉ PROSTŘEDÍM (J. Langmeier)	96
Chronicky nemocné děti	96
Obecný význam chronického onemocnění	96
Vliv chronického onemocnění na vývoj dítěte	97
Reakce rodičů na nemoc dítěte	100
Vliv chronického onemocnění dítěte na strukturu a funkci rodiny	101

Specifické faktory chronických nemocí, které podmiňují jejich vliv na psychiku dítěte a na život rodiny	105
Reakce zdravotnických pracovníků při péči o chronicky nemocné dítě	107
Děti ohrožené prostředím	111
Týrání dítěte	112
Hrubé zacházení s dítětem (zneužívání dítěte)	118
Výchovné zanedbávání	118
Psychická deprivace	120
 DOSPÍVÁNÍ (A. Rubín)	 125
Obor „dorostového lékařství“	125
Diagnóza stavu růstu a vývoje	126
Zvláštnosti vyšetření v době dospívání	128
Klinické obrazy chorob v době dospívání	133
Psychiatrická afekce v době dospívání	133
Obezita v době dospívání	135
Epilepsie a záchvatová onemocnění	135
Pohybové ústrojí	136
Oběhový systém	138
Onemocnění dýchacího ústrojí	139
Onemocnění močového ústrojí	140
Onemocnění trávicího ústrojí	141
Endokrinní choroby	144
Dospívající se smyslovými vadami	145
Kožní choroby v době dospívání	145
Alergická onemocnění	146
Pohlavní choroby	146
Stavy bezprostředního ohrožení života v době dospívání	147
Dospívající s infaustním onemocněním	147
Volba povolání a posudková činnost v dospívání	148
Hygienické aspekty dospívání	151
 VÝŽIVA DĚTÍ (J. Michaličková)	 153
Výživa kojenců	153
Výživa přirozená	157
Výživa umělá	161
Zásady kojenecké výživy	163
Výživa batolat a starších dětí	164
Vliv výživy na prevenci zubního kazu	165
Současný stav výživy kojenců a dětí	170
Nejčastější chyby ve výživě starších dětí	170
Perspektivy dalšího zkvalitnění kojenecké a dětské výživy v ČSSR	171
 REHYDRATAČE A REALIMENTACE (V. Špičáková)	 173
Natrium	175
Hyponatrémie	178
Kalium	180
Hypokalémie	181
Kalcium	182

Magnézium	183
Acidobazická rovnováha	184
Rehydratační léčba	187
Léčba některých specifických onemocnění dětského věku	198
Pylorostenóza	198
Adrenogenitální syndrom	200
Diabetická acidóza	200
Parenterální výživa	201
NOVOROZENEC (J. Stejskal)	207
Klasifikace novorozenců	207
Novorozenec nízké porodní hmotnosti	208
Předčasně narozené dítě	211
Přenošené dítě	213
Novorozenec, který je vzhledem ke gestačnímu věku hypertrofický	213
Novorozenci diabetických a prediabetických matek	216
Některé problémy adaptace	216
Kardiorespirační přestavba	217
Resuscitace	219
Regulace tělesné teploty	221
Adaptace trávení	224
Výživa novorozenců	225
Hmotnostní úbytek	226
Postupy a vyšetření novorozenců, která nelze opomenout	227
Hyperbilirubinémie u novorozenců	227
Fyziologická žloutenka novorozenců	229
Nekonjugované hyperbilirubinémie v novorozeneckém období	232
Novorozenecká konjugovaná hyperbilirubinémie	237
Výměnná transfúze	241
Respirační onemocnění u novorozenců	242
Aspirace mekonia	246
Pneumonie	246
Pneumotorax	247
Bronchopulmonální dysplazie	249
Periodické dýchání a apnoické pauzy	249
Respirační selhání	251
Intrakraniální krvácení u novorozenců	256
Cyanotický novorozenec	259
Novorozenecké křeče	261
Novorozenecká seps	264
NĚKTERÁ ENDOKRINNÍ ONEMOCNĚNÍ DĚTSKÉHO VĚKU (A. Kopecký, V. Némethová, J. Vavřinec)	268
Nadledviny (V. Némethová)	268
Vyšetřovací metody	270
Hypofunkce kůry nadledvin	274
Hyperfunkční syndromy nadledvinové kůry	281
Dřeň nadledvin	283
Štítná žláza (V. Némethová)	286
Metody vyšetření funkce štítné žlázy	287

Struma	288
Hypotyreóza	293
Tyreotoxikóza	296
Diabetes mellitus u dětí a mladistvých (A. Kopecký, J. Vavřínek)	300
Léčba nekomplikovaného diabetu	301
Hypoglykémie a její léčba	307
Diabetická ketoacidóza a její léčba	308
Hyperosmolální hyperglykemické kóma a jeho léčení	314
Poruchy růstu (A. Kopecký)	317
Poruchy růstu ve smyslu minus	320
Poruchy růstu ve smyslu plus	329
CHRONICKÁ A OPAKOVANÁ BRONCHOPULMONÁLNÍ ONEMOCNĚNÍ	
(J. Houšťek a M. Čopová)	337
Recidivující a chronická bronchopulmonální onemocnění na podkladě vrozených anomálií	338
Chronická onemocnění trachey	338
Tracheitis chronica	338
Ztráta tonusu membranózní části	339
Tracheální stenóza	340
Tracheozofageální píštěl vrozená	341
Chronická onemocnění bronchů	341
Chronická bronchitis	341
Bronchiální obstrukce	343
Bronchiektázie	344
Bronchiální tumory	346
Recidivující a chronická onemocnění plic	347
Vrozené cystické malformace bronchů a plic	347
Recidivující pneumonie	348
Chronická onemocnění plicního parenchymu	348
Plicní atelektáza	351
Alveolitidy, granulomatózy, plicní fibrózy	351
Příčiny fibrózních plicních onemocnění, alveolitid a granulomatóz	352
Plicní fibrózy u systémových onemocnění	358
Tezaurismózy	362
Onemocnění plicního parenchymu na podkladě neznámých příčin	363
Idiopatická difúzní intersticiální plicní fibróza	363
Alveolární proteinóza	365
Alveolární mikrolitiáza	366
Cystická fibróza	367
Účinná pankreatická substituce	371
Mykotická a parazitární onemocnění plic	371
Plicní nádory	372
HEMATOLOGIE (O. Hrodek, J. Čáp)	
Anémie (O. Hrodek)	374
Anémie z nedostatku železa	374
Sideroachrestické anémie	384
Získané hemolytické syndromy	384
Koagulační poruchy (O. Hrodek)	390

Průběh koagulace a koagulační faktory	390
Fyziologie koagulace u novorozenců	395
Vrozené krvácivé stavy	396
Získané krvácivé stavy	398
Hemoblastózy (J. Čáp)	402
Akutní lymfoblastická leukémie	404
Akutní myeloidní leukémie	410
Chronická myeloidní leukémie	412
Komplexní péče o děti s hemoblastózami	416
DĚTSKÁ ONKOLOGIE (J. Koutecký)	418
Epidemiologie nádorových onemocnění u dětí	418
Biologie nádorů	420
Klasifikace nádorů dětského věku	424
Diagnostika nádorů dětského věku	424
Zásady léčby nádorů u dětí	426
Léčba chirurgická	428
Léčba zářením	429
Chemoterapie	431
Pomocná (podpůrná) léčba	434
Komplexní pojetí péče o děti nemocné nádory	436
Průběh onemocnění, prognóza a léčebné výsledky	438
Psychologické a sociální problémy dětské onkologie	439
Nádory centrální nervové soustavy	442
Nádory intraspinální	443
Retinoblastom	444
Nádory periferní nervové soustavy	445
Nádory sympatických ganglií	445
Nádory jater	448
Nádory urogenitálního systému	449
Nefroblastom (Wilmsův nádor)	449
Ostatní nádory močové soustavy	450
Nádory rodidel	452
Nádory varlete	453
Nádory kostí	454
Nádory měkkých tkání	455
Maligní lymfomy	458
Lymfom Hodgkinova typu	458
Non-Hodgkinovy lymfomy	460
NEMOCI SRDCE (M. Voříšková)	463
Diagnostika srdečního onemocnění u novorozence	463
Poruchy porodní adaptace krevního oběhu	464
Urgentní srdeční vady u novorozence	466
Oběhové selhání	469
Srdeční šelest	471
Poruchy srdečního rytmu	472
Medikamentózní léčení novorozenců s urgentními vrozenými srdečními vadami	477
Chirurgické léčení urgentních vrozených srdečních vad	481
Postup při podezření na urgentní srdeční vadu u novorozence	483

Dysrytmie v dětském věku	484
Paroxysmální supraventrikulární tachykardie	485
Dysrytmie provázené bradykardií	489
Onemocnění myokardu u dětí	491
Kardiomyopatie	492
Myokarditidy	493
Poruchy myokardu při metabolických a hormonálních onemocněních	494
Fibroelastóza endokardu	498
NEMOCI MOČOVÉHO ÚSTROJÍ (J. Janda a J. Švorc)	501
Infekce močových cest u dětí (J. Janda)	501
Etiologie a patogeneze infekce močových cest	503
Klinický průběh onemocnění	504
Vyšetřovací metody	505
Kritéria diagnostiky infekcí močových cest u dětí	509
Léčba infekce močových cest u dětí	510
Prognóza	510
Glomerulární onemocnění u dětí (J. Švorc)	512
Akutní poststreptokoková glomerulonefritida	514
Chronické glomerulonefritidy	516
Nefrotický syndrom	521
Sekundární nefrotický syndrom	524
Ledvinové selhání	525
Akutní selhání ledvin	525
Hemolyticko-uremický syndrom	529
Chronické selhání ledvin	530
NERVOVÁ ZÁCHVATOVÁ ONEMOCNĚNÍ (J. Svatý)	535
Epilepsie	535
Patogeneze epilepsie	536
Klasifikace epileptických záchvatů	536
Generalizované záchvaty s tonickými a klonickými křečemi	538
Myoklonické záchvaty	539
Infantilní spazmy	539
Atypické absence	540
Absence	540
Fokální (parciální) záchvaty s elementární symptomatologií	542
Fokální (parciální) záchvaty s komplexní symptomatologií	543
Unilaterální záchvaty křečí	544
Reflexní epilepsie	544
Laboratorní vyšetření	545
Léčení epilepsie	546
Prognóza epilepsií	554
Prevence epilepsií	554
Febrilní záchvaty	556
Afektivní záchvaty	557
Synkopy	559
Tetanické záchvaty	560
Hypoglykemické záchvaty	561
Narkolepsie	562

Paroxysmální závrat	562
Bolesti hlavy	563
PSYCHOSOMATICKÉ VZTAHY A JEJICH PORUCHY (Z. Třesohlavá)	565
Psychosomatické poruchy v závislosti na věku	569
Enuréza	578
Tiky	581
Lehká mozková dysfunkce	582
Lékařská péče	589
Péče v rodině	590
Pedagogická reedukace	592
ALERGICKÁ ONEMOCNĚNÍ (V. Petřů)	595
Etiopatogeneze	596
Vyšetření	600
Terapie	601
Alergická onemocnění respiračního ústrojí	605
Alergická rýma	605
Asthma bronchiale	606
Kožní projevy alergie	612
Atopický ekzém	612
Kontaktní ekzém	615
Ostatní kožní alergózy	615
Alergická onemocnění trávicího ústrojí	616
Alergické projevy na ostatních systémech	617
Polysystémové projevy alergie	617
Anafylaktická reakce	617
Sérová nemoc a ostatní lékové reakce	618
Polinóza	620
TĚLESNÉ CVIČENÍ JAKO PREVENCE A LÉČBA (M. Máček, M. Kučera, J. Javůrek)	622
Tělesná výchova u oslabených	625
Tělesné cvičení v léčebné rehabilitaci	627
Vývojové koordinační poruchy hybnosti v raném dětství	628
Dětská mozková obrna	630
Vrozené asymetrie pohybového ústrojí a dysbalance	631
Vertebrogenní poruchy u dětí	633
Některá vnitřní onemocnění	633
LÉČBA AKUTNÍ RESPIRAČNÍ INSUFICIENCE V DĚTSKÉM VĚKU (V. Kyncl)	637
Akutní respirační insuficience	637
Akutní dechová nedostatečnost	638
Akutní plicní nedostatečnost	642
Způsoby obnovení průchodnosti dýchacích cest	645
Intubace ústy	647
Intubace nosem	648
Tracheostomie	649
Léčba kyslíkem	650
Způsoby kyslíkové léčby	652

Podpora spontánní plicní ventilace	654
Spontánní dýchání za trvalého přetlaku	654
Spontánní dýchání za stálého podtlaku	657
Umělá plicní ventilace	657
Řízená ventilace	659
Prohlubovaná ventilace	660
Péče o dítě v průběhu umělé plicní ventilace	661
Ventilátory	662
Tlakové ventilátory	662
Objemové ventilátory	662
Časované ventilátory	663
Odpojování od ventilátoru	663
Komplikace umělé plicní ventilace	663
REJSTRÍK	669
PŘÍLOHA	675